

w SOBOTĘ DNIA 4 LUTEGO ROKU 1786.

Z Neapolu dnia 19 Grudnia. Synowiec Krola Jmci *Polſkiego*, wyiechał ztąd napowrot do *Polſkiey*.

Z Londynu dnia 20 Grudnia Handlowne Traktaty między nami y *Holandyą*, maią być rewidowane, a mianowicie te, ktore ſą zawarte za *Karola I*.

Z Londynu dnia 23 Grudnia. Do tychczas mówić nie przeſtaią, iż ſię układa małżeńſtwo między Krolewicem Naſtępcą Tronu *Duńſkiego*, y iedną z naſzych Krolewien.

We 35 dniach, przybył z *Nowego Yorku* pocztarſki ſtatek. Przywiezione od niego nowiny,

nie ſą barzo pomyślne dla *Amerykańſkich* Republikantów. Handel odłogiem leży; ich okręty na morzach w *Europie* y *Afryce*, dla *Algierczyków*, ani ſię mogą ukazać. Nadto, ciężka woyna między *Indyanami*, podobno wyniknie.

Z Londynu d. 25 Grudnia, Królewic naſz Xiążę *William*, wizytował Miaſto *Portſmouth*, y znaydował ſię na Zgromadzeniu *da Fraham*. We wſzyſtkich okolicznościach iawnie pokazuie po ſobie, iż zna z gruntu ſztukę Marynarſką, nietylko co do Teoryi, ale y co do praktyki; a zatym, może z czaſem wielkie przyſługi czynić dla *Anglii*. O tym Królewicu mówią rzecz naſtępuiącą podczas ſławnego oblężenia *Gibraltaru*, ten Krolewic, pierwſzy raz znaydował ſię na morzu przy Flocie *Angielſkiey* pod Amirałem *Digby*, gdy do tegóż Amirała przybył z wizytą Amirał *Hiſzpańſki* Don *de Langara*, iak tylko między niemi zaczeła ſię konferencya, zaraz Krolewic uſtąpił. Poſkończoney konferencyi. iak iuż miał wychodzić Don *de Langara*, w tenczas dopiero Królewic wſzedł w Urzędzie Szypra raportuiąc, że ſzalupa dla odchodzącego gościa iuż ieſt gotowa. To widząc Don *Langara* z całą ſwą powagą *Hiſzpańſką* niemógł ſię wſtrzymać od tych ſłów: *Godna zaiſte ieſt Anglia panować nad Morzem, ponieważ naynižſze na iey okrętach Urzędy, ſprawuią ſami Krolewicowie.*

Z Włoch dnia 24. Grudnia

Z piaſku brzegow *Neapolitańſkiey* wyſpy *Iſchia*, przez nowy wynalazezk. wiele można będzie robić żelaza

Ociec S. kazał Kardynałom donieść, ażeby nieodpowiadali Xiążęciu Kardynałowi *de Rohan*, na liſt iego piſany do nich z powinſzowaniem *Nowego Roku*. Zaprędka zdaie ſię być ta nowina, iż Papież od pomienionego Xiążęcia Kardynała ma domagać ſię złożenia Kardynalſkiego kapeluſza,

Z Wenecyi dnia 27. Grudnia

Naſze Marynarſtwo, ma być pomnożone. Wiele armat lać maią. W Arſenałach wſzyſtkie roboty idą z wielkim pośpiechem. W *Dalmacyi*, naſtąpi reparacya wſzyſtkich Fortec, y rozmaite Reymenta będą uſtanowione. Jeden zagraniczney Potencyi General-Leytnant ma

być przyięty do naszey służby.

Z Paryża dnia 30: Grudnia Lubo Dekret Rady skassował wyrok Parlamentu *de Rennes*, zakazuiący Tabaki Arędarzow Generalnych, iako wielce sfalszowaney y szkodliwey; atoli pomieniony Parlament, nieuważaiąc na to, wydał drugi wyrok, zakazuiący rozdawać y przedawać też Tąbakę, a to pod karą śmierci. Przedtym Arędarze Generalni, dawali Dystrybutorom na przedaż Tabakę na funty w papużach y w rolach; z którey robiąc proszek Dystrybutorowie, mieszali dla odwilżenia do sta funtów Tabaki, 18. funtow wody; y na tym mieli dla siebie zarobek. Te raz Aredarze Generalni, chcąc y ten zarobek do siebie przygarnąć, daią Dystrybutorom robioną iuż na proszek Tabakę; zaczym Dystrybutorowie szukaiąc dla siebie zarobku, mieszaią do Tabaki obce rozmaite rzeczy, przez co ią psuią y szkodliwą czynią.

Proces w sprawie Pana *le Maitre* w *Chatelet*, idzie zwykłym trybem. Trzy razy był on słuchany inkwizycyi, ktora, rachuiąc wszystko, 14. trwała godzin. Wypadł potym na niego Dekret *de prise de corps*, y przeciwko Generalnemu Arędarzowi *Anglard*. Do tey sprawy, wiele dystyngwowanych pociągnięto osob.

Potwierdza się nowina, że nasza Krolowa Jeymć zostaie w cięży.

Z Paryża dnia 31. Grud: Dnia 11. tego miesiąca, w dzień Niedzielny. w Kościele tuteyszym *des Innocens*, wielkie stało się z powszechnym rozruchem zgorszenie, przez rozpustną y bezbożną młodzież popełnione.

Podczas Nieszporów, gdy zgromadzony lud do Kościoła, zwyczaynym tu obrządkiem Psalmy śpiewał; trzey młodzi, bogatych Kupców synowie, wszedszy do Kościoła, y stanowszy za iedną młodą dziewczyną, zamiast Psalmów, wszeteczne wgłos śpiewali iey do ucha piosnki. Blisko stoiący pewny starzec, gdy pokilkakroć bezskutecznie ich upominał, pogroził naostatek. iż przywoła Kościelnego Szwaycara, aby ich z Kościoła wyprowadził. Urażony temi słowy ieden z tych młodych, tak mocno starca uderzył pięścią,

że go ranił y na ziemię obalił. Raniony y obalony ſtarzec, zaczoł wołać na lud o ratunek. Na ten niezwyczayny w w Kościele głoś, wſzyſcy ſię z mieyſca porwali, Nieſzpory uſtały, drzwi Kościelne cożywo zamknięto, wartę ſprowadzono, owych młodych plugawych bezbożnikow w areſzt wzięto, y do publicznego więzienia zaprowadzono.

Z Paryża dnia 2. Stycznia. Około portu w *Cherbourg* nawet y w zimie, roboty będą ſię kotynuowały. Ten port, w czaſie woyny, może wygodnie ſłużyć do zgromadzenia ſię Floty *Francuſkiey* y *Holenderſkiey*.

Względem Adminiſtracyi Krolewſkiego *Dominium* ma być uczynione nowe rozporządzenie.

W ſprawie Pana *le Maitre*, tylko na niego ſamego y Pana *d'Angcard* wypadł Dekret, nietykaiąc nic innych oſob powołanych do tey ſprawy; ponieważ one maią prawo, w ſprawie kryminalney, od ſamego tylko być ſądzone Parlamentu.

To ieſt pewna, że Kardynał *de Rohan* do tychczas w *Baſtylii* niebył ſłuchany Inkwizycyi. Na dniu 4. *les lettres* od Parlamentu będą regeſtrowane, przez które tenże Parlament otrzyma plenipotencyą do nakazania tey Inkwizycyi.

Hrabini *de Bryonne*, z familii Xiążąt *de Rohan*, matka Xiążęcia *de Lambaſe* nie ukazuie ſię więcey u Dworu. Za pewne to z okazyi ſprawy Xiążęcia Kardynała *de Rohan*.

Z Frankfortu dnia 30 Grudnia. W Gabinecie *Pruſkim*, między innemi wielkiey wagi rzeczami, układa ſię także Kontrakt na kupienie *Pomeranii Szwedzkiey* za Milliony *Talarow*; w ktorym intereſie, ma wkrotce wyiechać do *Sztokolmu* Xiąże *Ferdynand Brunświcki*. Mówią także o podobnym zakupieniu *Meklembourg Schwerin*.

Z Brandeburga dnia 10. Stycz. Xiąże *Ferdynand Brunswicki*, za przybyciem ſwym do *Potzdamu*, otrzymał w podarunku od Krola Jmci *Pruſkiego* 72,000. *Talarow*.

Zamyślaią woyſko *Pruſkie* powiękſzyć do 16. Reymentow. Iedni ztąd wnoſzą bliſką Woynę; drudzy zaś mowią, że tego powiękſzenia żołnierzy, wyciąga ſpodziewane przez kupno powiękſzenie kraiu.

NUM V.

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 4. LUTEGO ROKU 1786.

Z Carogrodu dnia 10. Grudnia. Częste *Pruskiego* Ministra z *Kapitanem Baszą* konferencye, do tego dążą, ażeby Gabinet *Wersalski* niepanował w *Dywanie*; oraz, ażeby było uczynione Przymierze między Dworem *Berlińskim*, y między *Portą*. Tenże *Pruski* Minister, do daie, iak może, serca *Porcie*, przeciwko boiaźni zabrania y podziału Państwa *Tureckiego* przez mocnych Sąsiadów.

Przybyli tu Komedyanci *Włoscy*, y otworzyli iuż swą Salę w *Buiugdere* Do tylu na ten kray nieszczęśliwości, nie dostawało ieszcze tey zgrai, obyczaie obywatelów psuiącey.

Z Włoch dnia 24. Grudnia Słychać, że 4 *Tureckie* Szebeki, każda od 36 armat, y 350 ludzi Ekwipażu, ma się złączyć z dwoma *Algierskiemi*, dla przeymowania *Chrześciańskich* okrętów

Z Wiednia dnia 30. Grudnia Gazeta tuteysza, w którey Wyrok Cesarski o *Farmazonach* drukowano, barzo się opóźniła, y ledwo o godzinie 8 wieczorney wyszła Przyczyną tego były Remonstracye tychże *Farmazonow*, czynione Cesarzowi Jmci, ażeby z swego Wyroku wyrzucił owe przynaymniey przeciwko nim wyrazy; *Kuglarskie omamienia*, y *Wyludzanie pieniędzy* Wszakże na te wszystkie długie Remonstracye, tę krótką od Monarchy odebrali odpowiedź: *Littera scripta manet.*

Liczba ubogich y żebrzących *Zydow*, tak barzo po naszych Prowincyach rosnąć zaczęła, iż słuszną boiaźń w obywatelach sprawiła. Wyszedł zatym Wyrok Cesarski, ażeby wszyscy

pomienieni *Zydzi*, z owych Prowincyi precz ustąpili. Tymże Wyrokiem zakazano wszystkim *Zydom* żenić się, ktorzy niepokażą, iż maią możność żywienia siebie, żony, y dzieci.

Z Wiednia dnia 31. Grudnia.

Iutrzeysza *Nowego Roku* Gala, będzie nader świetna. Xiążęta *Esterhazi* y *Czartoryski*, maią się znaydować w osobach swych na czele Gwardyi Szlacheckiey *Węgierskiey* y *Gallicyiskiey*. Cały tych Xiążąt stroy z Orderami brylantowemi, szacuią tu Millionami.

Listy z *Wrocławia* donoszą, iż Krol Jmć *Pruski* zakazał, ażeby żadnego zboża niewywożono z *Szląska Pruskiego*, ani do *Szląska Austryackiego*, ani do *Czech*, ani do *Morawy*, Też listy oznaymuią, że Woysko *Pruskie* (ktore nadzwyczayne do woyny przygotowania czyni; co y u nas dzieie się) liczy w sobie żołniezzy 192,377.

W *Gallicyi* pozwolono Biskupom y Kapitułom, brać w Dzierżawę za naznaczoną cenę, wszystkie Dobra po skassowanych Klasztorach Zakonnych.

Z Wiednia dnia 4. Stycznia

Dzień *Nowego Roku* u Dworu, z wielką galą był obchodzony. Przed południem, ciągneły na plac Cesarskie Leybgwardye, z ich Officerami przybranemi w galowe mundury. Cesarską piechotną Leybgwardya prowadził Kapitan teyże Leybgwardyi General Hrabia *Nostiz*; *Węgierską* Szlachetną konną Leybgwardyą, Kapitan teyże Leybgwardyi Feldmarszałek. Xiąże *Esterhazy*, a *Gallicyiską* Szlachetną Leybwardyą konną, Kapitan y General Artylleryi Xiąże Adam *Czartoryski*. Przed pomienionemi trzema Kapitanami, prowadzono ich konie iezdne, bogáto przybrane, podług kraiowego zwyczaiu, a za nimi iechał ich Dwor, y paradne szły ich powozy Gdy te Leybgwardye przyciągneły na plac, dway Kapitani konnych Leybgwardyi, zsiedli z swych koni, y razem trzey szli piechotą przed Cesarskie pokoie, gdzie stała w paradzie *Niemiecka* Leybgwardya z swym Kapitanem Feldmarszałkiem Xiążęciem *de Lobkowitz*. Potym na pokoiach Kardynał Arcybiskup, Nuncyusz Stolicy Apo-

stolskiey, Minister Dworu *Rossyiskiego*, y liczne Państwo, skła dali Cesarzowi Jmci powinszowanie y Xiążęciu *Francisszkowi*. Był potym Cesarz Jmć na Mszy w Dworskim Kościele, y powróciwszy na Pokoie, odbierał powinszowanie od pierwszych Dam. Potym pod wielkim baldakinem z Xiążęciem *Franciszkiem* iadł publicznie obiad przy szczerozłotym Serwisie. Po skończonym obiedzie, składali Monarsze swe powinszowania Kapitani pomienionych Leybgwardyi, Xiąże *Lobkowitz*, Xiąże *Esterhazy*, Xiąże Adam *Czartoryski*, y Hrabia *de Nostiz*. Potym nastąpił koncert, przy wokalney muzyce.

Z Wiednia dnia 2. *Stycznia* W R. 1785 przyięto 407. osob za Obywatelow w tym Mieście.

Z Austryi dnia 31. *Grudnia* Gdy pogłoska trwała o maiącey przez Papieża nastąpić kassacyi Zakonu *Dominikańskiego;* Monarcha nasz miał się z tym odezwać, iż niepotrzebuie na to żadney Papieskiey *Bulli*, co ma udecydować z *Dominikanami*, będącemi w iego Państwie.

Wielka liczba *Tureckich* poddanych udała się do *Bannatu*, y wykonała przysiegę wierności Cesarzowi.

Wyszło teraz Cesarskie Rozporządzenie, które iuż przy drzwiach Zakrystyi po Kościołach w całym Państwie ma być przybite, nakazuiące wszystkim Xięży, z samey tylko Mszy żyiącym precz z kraiu ustępować.

Z Hagi dnia 3. *Stycznia* *Stany Generalne* każą w *Paryżu* robić kosztowny Serwis, ktory ma być dany w prezencie Hrabiemu *de Vergenes* Ministrowi *Francuskiemu*.

Z Wersalu dnia 5. *Stycznia* Zacna zewszech miar Pani, wzor wszystkich Dam co do rozumu y cnoty przykład przychylności ku swemu pokrewieństwu, od nieodżałowanego niegdy Oyca Krolewskiego *Ludwika Delfina* (ktorego potomstwu, mianowicie Panuiącemu dziś Monarsze, pilne na Urzędzie Guwernantki wychowanie dawała(wielce szacowana, podeszła iuż w leciech Weteranka, Xiężna *de Marsan*, będąc bliską krwią złączona z osadzonym w *Bastylii* y dekretowanym *de prise de corps* Kardynałem *de Rohan*, widząc oraz tak srogo tym nieszczęśliwym

przypadkiem zasmuconą całą Familiią, starała się przez długi czas o sposobność widzenia się z samym Monarchą. Doczekała się naostaek tego szczęścia, y wszedszy (iak owa Sławna *Ester*) do Króla, tak mocno przenikaiącemi serce Krolewskie słowy za swą krwią mówiła, że ten Monarcha (ktory tę dawną swoię Guwernantkę, iak drugą własną matkę zawsze poważał) po długiey z nią miley y łaskawey rozmowie, gorzki iey żal z swoim szczerze złączył, y użyć prętkich y skutecznych sposobow, obliguiącemi nader słowy obiecał y przyrzekł. Mówią też, że iuż y Krolowa Jeymć, za tymże Kardynałem wstawia się.

Ta sprawa Kardynała, tym łacniey może się zakończyć, że lubo on ofiarowaney na początku Krolewskiey klemencyi przyiąć niechciał, y przez Sąd oczyszczonym być żądał; teraz mówią, że iuż woli prosić u Króla o klemencyą, niż od Sądu tak długo czekać sprawiedliwości; ktora nimby przyszła, pierweyby dusza z niego wyszła. Jak albowiem zawiłe y długie są w Parlamentach naszych procedera prawne, znać z tego, co ieden z samychże Konsyliarzow Parlamentowych zwykł był mawiać: *Gdyby mnie kto zapozwał o to: że ia naywiększy z Wieży Katedralney Dzwon, do kieszeni moiey kradziony sposobem schowałem; w tey nawet tak iawney moiey niewinności, wolałbym stronę zagodzić, aniżeli w Parlamencie Sądzić się.*

Z *Hagi dnia 7. Stycznia*

Od dnia wczoraryszego, Stany *Holenderskie* są znowu zgromadzone.

Tegoż samego dnia korpus noszące imie *Za obowiązek przysięgi y wolności*, rozpoczęło swoie woyskowe exercytacye. To całe Korpus, składa się z samych tych osob, ktore są podległe Xiążęciu *Stadhuderowi*, y które podpisały ów memoryał podany, żeby mu była nazad wrócona Komenda nad *Hageńskim* Garnizonem.

DONIESIENIE z WILNA

Papiery wszystkie zeszłemu J. P. Jakubowi Sakowiczowi *Podczaszemu Starodubowskiemu od JP. Tadeusza* Kościałkowskiego *wydane y służące, do Sądu Taxatorskiego Exdywizorskiego do namowy oddane w Radziwoniszkach, z Kancellaryi tychże Sądow zaginęły, jeśli się one gdzie okażą na Pocztę Wileńską do-* [illegible]